

суватъ отъ политика. Тѣ отбѣгватъ да се занимаватъ съ политика, не само поради тия причини, но и поради други съображения — да не би да възбудятъ подозрение у мнителнитѣ турски власти и да увредятъ на започнатото училищно и книжовно дѣло. Кореспонденцията на мнозина отъ тѣхъ е била следена отъ турската власть. Но това съвсемъ още не значи, че тѣ не сж отбелязвали по-значителни мѣстни случки и промѣни въ политическия животъ. Макаръ и рѣдко — въ „общественитѣ“ писма се срѣщатъ и политически съобщения.

Въ едно писмо отъ 8 юний 1841 г. Р. Поповичъ съобщава на Неофитъ Рилски, намиращъ се въ Рилския манастиръ, за разбойнишки върлувания изъ Карловско. „По ония мѣста (Рилски манастиръ), се казва въ писмото, не знаемъ какво е, и що е: обаче, тука по насъ нападнали са нѣкакви арнаути хайдуци, които бастисватъ цѣли села, нападатъ нечаянно нощемъ на турци на християни обиратъ, оубиватъ и прочая. една нощъ бастисаха Хажаръ, оубиха двоица чловеци, една жена, на двоица троица отрѣзаха оушитѣ, Калоферци сж видѣха въ чудо: дойдоха отъ Филибе войска да ги гонятъ, отидоха отъ Карлово и тако и даже до нинѣ вартатся из Балкано: и коя ще му буде сетнената, богъ вѣсть, въ такови страхови ми оупражнявами ся по настоящемъ и войската ги гони гиове но не знамъ какъ да ти докажа... а що става по Нишъ, и какъ варви и отходи войска непрестанно, по ония страни, за това мними ся да сте по-добре отъ насъ извѣстни“¹⁾.

Въ по-голѣмитѣ градове на нѣкои отъ съседнитѣ страни, кждето имало голѣми български колонии, като Одеса, Букурещъ, Атина и др. били образувани български крѣжжози. Въ тия крѣжжози, въ които участвували по-събудени българи, били размѣняни мисли по просвѣтното дѣло, по черковни въпроси, политическото положение въ България. Въ тѣхъ сжщо така членовѣтѣ имъ съобщавали на другаритѣ си новини отъ България, които научавали по разни начини, четѣли публично писма, които получавали отъ отечеството си. Така съдържанието ставало бързо известно на цѣлата колония и се потвърждава мисълта ни, че писмата отъ миналитѣ вѣкове сж писани съ намѣрение да станатъ известни на повече хора, които съ жажда очаквали да научатъ съдържанието имъ. За това свидетелствува и едно писмо на д-ръ Селимински отъ Атина, изпратено на 1 януарий 1841 до В. Априловъ въ Одеса, въ което се казва между другото: „Съ радость получихъ писмото Ви отъ 28 септемврий и веднага зарѣчахъ на известнитѣ вамъ и достойни за похвала

¹⁾ Ferison (Р. Косевъ): Писма по народното ни пробуждание. Пер. сп. кн. XXXVI, стр. 938—940.